

Etiologie mentální retardace

Mentální retardace je vždy spojená s určitým poškozením, odchýlnou strukturou nebo odchýlným vývojem centrálního nervového systému.

Její příčiny jsou velmi různé a jejich dělení můžeme provádět z různých hledisek:

Podle doby vzniku

• prenatální

• perinatální

• postnatální

Podle zdroje

• endogenní – dědičná a vrozená mentální retardace

• exogenní – MR vzniklá působením vnějšího prostředí (škodlivé vnější faktory, oligofrenie)

Podle doby vzniku

- prenatální

- perinatální

- postnatální

Podle zdroje

- endogenní – dědičná a vrozená mentální retardace

- exogenní – MR vzniklá působením vnějšího prostředí (škodlivé vnější faktory, oligofrenie)

Mentální retardace vzniklá v prenatálním období

V prvním trimestru (3. až 10. týden) se vytváří orgánový systém a poškození v těchto třech měsících způsobuje nejzávažnější morfologické odchylky plodu.

Mentální retardace vzniklá v perinatálním období

Jde o poškození způsobená především nešetrným nebo problematickým porodem (klešťové porody, úrazy hlavy při porodu).
Jakkoliv atypické porody mohou mít za následek nedostatečné zásobení dítěte kyslíkem (hypoxie, asfyxie).

Mentální retardace vzniklá v postnatálním období

Tedy do dvou let dítěte, kdy hrozí nebezpečí otravou, úrazem, chorobami (meningitida, encefalitida), které mohou závažně poškodit rozvoj rozumových schopností jedince.

Geneticky podmíněná mentální retardace

- Nediferencovaná mentální retardace
- Mentální retardace na podkladě genových mutací
- Mentální retardace na podkladě chromozómových aberací

Nediferencovaná mentální retardace

- mentální retardace fyziologická
- přenášena na podkladě polygenní dědičnosti
- vyznačuje se absencí dalších somatických odchylek
- snížená inteligence bývá zjištěna u většiny nebo dokonce u všech členů rodiny.

Mentální retardace na podkladě genových mutací

- monogenně podmíněné vývojové poruchy nebo metabolické vady (chorobný stav závislý na jednom páru genů)
- *dědičnost dominantní* - ke vzniku vývojové vady postačuje jen jeden gen
- *dědičnosti recesivní* - je třeba účinků obou genů daného páru
- vrozené metabolické poruchy (*fenylketonurie, galaktosemie, Wilsonova choroba*)

Mentální retardace na podkladě chromozómových aberací

- výskyt chromozómových odchylek ve stavbě nebo počtu chromozomů
- tyto změny jsou spojeny s celou řadou vrozených tělesných anomálií a s různým stupněm mentální retardace
- klasický případ chromozomálního syndromu je *Downova choroba*, která je způsobena trizomií 21. chromozómu

Mentální retardace jako následek působení škodlivých vnějších faktorů

- *Fyzikální faktory* (RTG, mechanické poškození plodu)
- *Chemické faktory* (léky, nikotin, jedovaté látky)
- *Biologické faktory*
  - viry (zarděnky, příušnice)
  - mikroby (toxoplasmóza)
  - Rh inkompatibilita
- *Sociální faktory* (pseudooligofrenie)